

DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2024-2\(108\)-193-198](https://doi.org/10.26642/jen-2024-2(108)-193-198)

УДК 352/354:006.3(061.1ЄС)

М.Ярмистий, к.політ.н.

Міністерство освіти та науки України

Професійна ідентифікація державних службовців в умовах адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу

В статті розглядається проблема професійної ідентифікації державних службовців в умовах адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. Акцентується увага на тому, що для ефективної співпраці державних службовців України з колегами європейських держав має бути сформована професійна компетентність, яка би відповідала стандартам Євросоюзу у сфері державної служби. Визначено та розглянуто основні складові професійної компетентності службовців з питань європейської інтеграції: інституційна, нормативно-правова; комунікативна; компетентнісна; морально-етична та соціальна складові. Внесено пропозиції щодо формування професійної компетентності службовців з питань європейської інтеграції.

Ключові слова: державна служба; професійна компетентність; стандарти Європейського Союзу; європейська інтеграція.

Постановка проблеми. Поглиблення інтеграційних зв'язків між Україною та Європейським Союзом актуалізує питання адаптації державної служби до європейських стандартів та визначає один із напрямів удосконалення організаційної та управлінської діяльності службовців. Запровадження європейських стандартів у сфері державної служби України передбачає нормативно-правову регламентацію управлінської діяльності на основі діючих актів Європейського Союзу. В новій редакції Закону України «Про державну службу» (2015 р.) враховано основні європейські засади кадрового забезпечення органів державної влади: статус державного службовця, класифікація посад, загальні умови вступу та проходження державної служби, оплата праці, соціальні гарантії тощо. Одночасно зовнішньополітичне спрямування діяльності органів влади в європейський простір передбачає насамперед наявність компетентних, професійних державних службовців, які будуть здатні ефективно співпрацювати з чиновниками відповідних інституцій європейських держав. В цьому контексті показовий досвід Європейського Союзу, зокрема того, що стосується визначення стандартів добросесної поведінки службовців у їх відносинах із громадянами та представниками громадськості. Здатність державних службовців України ефективно співпрацювати з колегами європейських держав вимагає високого професіоналізму на засадах компетентнісного підходу та загальноприйнятих ділових якостей, визначених нормативно-правовими актами відповідних інституцій Європейського Союзу.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження українських науковців з проблем європейської інтеграції в контексті професійної діяльності службовців органів виконавчої влади та в умовах адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу висвітлені в роботах М.Василенко [1], Н.Гончарук [2], І.Грицяк [3], Н.Драгомирецької [7], Т.Лукіна [10], О.Мельникова [11], В.Олуйка [13], М.Рудакевич [15], Е.Сергієнко [16], С.Хаджирадева [17], А.Чаркіна, В.Черняхівської [18]. Проте залишаються малодослідженими питання професійної ідентифікації службовців органів державної влади в умовах адаптаційних змін у сфері державної служби, вивчення ділових та компетентнісних характеристик відповідно до стандартів Європейського Союзу.

Метою статті є дослідження основних складових професійної компетентності та ділових якостей державних службовців, які відповідають європейським стандартам та потрібні для ефективної співпраці з відповідними органами публічної влади країн Європейського Союзу.

Викладення основного матеріалу. Стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі (надалі – ЄС) передбачає, зокрема, удосконалення системи державної служби України. З 2000 р. відповідно до низки указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України почали реалізовуватися концептуальні програми з питань інтеграції України до Європейського Союзу та адаптації інституту державної служби до стандартів Європейського Союзу. У сфері державної служби були визначені пріоритетні напрями: удосконалення нормативно-правової бази функціонування державної служби; оптимізація системи оплати праці службовців органів державної влади; визначення порядку надання державних послуг та вимог до професійної етики державних службовців; професіоналізація державної служби та підвищення ефективності управління державною службою. В 2015 р. основні стандарти ЄС у сфері державної служби були врегульовані Законом України «Про державну службу».

Інтеграційні процеси України до Європейського співтовариства визначають нові напрями роботи органів влади та нові завдання перед державними службовцями: налагодження зв'язків та співпраця з органами влади та міжнародними інституціями європейських держав у гуманітарній, соціально-

політичній, політико-правовій сферах; міжнародне співробітництво в соціально-економічній сфері; залучення вітчизняних та іноземних інвестицій та інших фінансових ресурсів; консолідація зусиль з міжнародними організаціями з метою взаємної підтримки соціальних процесів; нейтралізація загроз міжнародному миру та безпеці, боротьбі з тероризмом, торгівлею людьми і контрабандою; посилення транскордонної співпраці; підготовка та реалізація спільних проєктів; організація офіційних візитів, зустрічей, форумів, круглих столів, конференцій; поширення процесу щодо обміну інформацією, досвідом, знаннями, технологіями; впровадження інформаційних, комунікаційних, інтернет-технологій тощо. Налагодження співробітництва органів державної влади України з країнами ЄС створює нові вимоги до професійної компетентності державних службовців. Професійна компетентність посадовця з питань європейської інтеграції передбачає певні знання, уміння та навички під час виконання завдань і обов'язків, здатність проявляти відповідні моральні та ділові якості в межах співпраці з колегами ЄС. Серед основних складових професійної компетентності службовців з питань європейської інтеграції виокремлюється: інституційна, нормативно-правова, комунікативна, компетентнісна, морально-етична та соціальна складові.

Професійна діяльність службовців в межах ЄС неможлива без знання структури, завдань та функцій інституцій Євросоюзу, нормативно-правової бази та основних напрямів діяльності членів ЄС. Спеціальні знання державних службовців складаються, зокрема, – «з обізнаності про інституції та систему права Європейського Союзу; сутність та процес вироблення європейських політик та процедури прийняття рішень; розуміння національних пріоритетів, пріоритетів та систем управління інших держав-членів ЄС; галузевих знань, знайомства зі стейкхолдерами (зацікавленими сторонами) та мережами вироблення політики в ЄС» [8, ст. 35]. Функціонування інститутів Європейського Союзу базується на відповідному законодавстві, який визначає демократичні засади управлінської діяльності. В цьому процесі «національні інституції все більше спираються на стандарти ЄС і запроваджують позитивний досвід у реалізації: використанні, дотриманні, виконанні й застосуванні національного законодавства і законодавства ЄС, пристосовуючи його до своїх умов» [3]. Безперечно, що державні службовці України незалежно від посад мають знати основні нормативні акти функціонування Європейського Союзу: Договір про Європейський Союз та Договір про функціонування Європейського Союзу.

Відповідно до Договору про Європейський Союз (англ. Treaty on European Union, TEU) Союз формує основу законодавства ЄС, має інституційну структуру, спрямовану на просування його цінностей, «досягнення його цілей, обслуговування його інтересів, інтересів його громадян і держав-членів, а також забезпечення узгодженості, ефективності та безперервності його політики та дій» [5]. Договір про функціонування Європейського Союзу встановлює повноваження ЄС у кожній сфері діяльності (сільське господарство і рибальство, транспорт, промисловість, енергетика, навколишнє середовище тощо); запровадження заходів для боротьби з дискримінацією за статтю, віком, інвалідністю, сексуальною орієнтацією, расовим чи етнічним походженням, релігією чи переконаннями; визначає процедури зовнішньої політики у сфері розвитку та гуманітарної допомоги третім країнам та укладання міжнародних договорів [6].

У процесах євроінтеграційної співпраці важливою складовою професійної компетентності державних службовців є комунікативна компетенція, яка передбачає як професійно-мовленнєву комунікацію [17], так і комунікативні навички службовця у відносинах між владою та суспільством [7]. Комунікативна взаємодія в умовах співпраці з інституціями ЄС вимагає від державних службовців уміння планувати та організувати міжнародні заходи, ділові зустрічі, наради; розробляти нормативні документи та концептуальні програми; володіти мистецтвом публічного виступу; організувати процес спілкування та застосовувати різні комунікативні прийоми; знати і застосовувати дипломатичний етикет; налагоджувати якісну комунікацію зі ЗМІ. Важливою умовою комунікативної взаємодії державних службовців є знання однієї з офіційних мов ЄС. Мовна політика Європейського Союзу спрямована на реалізацію концепції мультилінгвізму, на збереження мовної різноманітності, забезпечення співіснування офіційних мов, регіональних і мов менших корінних народів Європи. Відповідно до Статуту Ради Європи англійська, французька та німецька мають вищий статус «процедурних» мов Європейської комісії. В більшості європейських держав, а особливо в країнах пострадянського простору (Латвія, Польща, Словаччина), до кандидатів на посаду державної служби або до діючих службовців є вимога – знання однієї з офіційних мов Ради Європи. В Україні відповідно до Закону «Про державну службу» володіння іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи, є обов'язковим тільки для осіб, які претендують вступити на державну службу на посаду категорії «А».

Європейський досвід функціонування органів влади засвідчує про обов'язковість певних вимог до професійних та ділових якостей службовців. Група українських науковців за результатами науково-дослідної роботи «Інституційний розвиток і формування адміністративної спроможності для європейської інтеграції України» дослідили межі компетенцій і поведінки, що застосовуються Європейською Комісією, Європейським бюро з відбору на державну службу та дослідженнями Голландського інституту державного управління, прийшли до висновку, що серед країн-членів ЄС спостерігається велике розмаїття термінології

й досвіду з питань набору компетенцій. Разом з тим, простежується спільна тенденція: «розроблення та впровадження системи менеджменту і розвитку людських ресурсів, яка передбачає визначення компетенцій, якими мають володіти люди для того, щоб добре виконувати свою роботу» [8]. Зокрема, загальні компетенції державних службовців країн Європейського Союзу передбачають знання інституцій та процедур; стратегічне бачення; соціальні навички; доброчесність; лідерство; організаційні уміння; управління персоналом; робота в команді; комунікативні навички; уміння вести переговори; розв'язання проблем і винесення суджень; корпоративну культуру.

В Україні примірний перелік професійних компетентностей державних службовців зазначений у постанові Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2022 р. № 1106 «Про внесення змін до Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців» для державних службовців категорії «А»: знання законодавства, управління змінами, лідерство, прийняття ефективних рішень, управління ефективністю та розвиток людських ресурсів, комунікація та взаємодія, досягнення результатів, робота з інформацією, європейська інтеграція, іноземна мова, професійні знання; для категорії «Б» і «В»: знання законодавства, лідерство, комунікація та взаємодія, прийняття ефективних рішень, організація роботи та управління персоналом, цифрова грамотність, впровадження змін, командна робота та взаємодія, сприйняття змін, європейська інтеграція, іноземна мова, професійні знання.

В умовах європейської інтеграції та адаптації системи державної служби до стандартів Європейського Союзу морально-етичні та ділові якості службовців відіграють вирішальну роль у виконанні посадових обов'язків на високому професійному рівні. Європейська інтеграція вимагає від службовців органів державної влади особливого ставлення до виконання своїх посадових обов'язків, зокрема, «особливого значення набувають: відкритість, яка складається з мобільності, визнання розмаїтості, здатності навчатися новому і бути готовим до змін; інноваційність, яка передбачає творчий підхід, активну позицію і сміливість; доброчесність, враховуючи чесність, прозорість, підзвітність та відданість справі» [8]. Як зазначає М.І. Рудакевич – «Професійна етика державних службовців у країнах Західної і Центральної Європи, розглядається як практичний інструментарій морально-правового регулювання службової діяльності, спрямованої на ефективне виконання професійної ролі на благо громадян і суспільства» [15]. В країнах Європейського Союзу дотримання професійної етики чиновниками має першочергове значення та регламентується основними правовими документами: Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб, Модельний кодекс поведінки державного службовця, Європейський кодекс поведінки.

В 1996 р. резолюцією Генеральної асамблеї ООН затверджений Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб, який визначає загальні принципи поведінки посадових осіб: відданість державним інтересам своєї країни; компетентність, доброчесність, неупередженість, незловживання владою [12]. Модельний кодекс поведінки державного службовця, затверджений рекомендацією № R (2000) 10 Комітету Міністрів держав-членів Ради Європи, визначає міжнародні стандарти честі та поведінки службовців, запропонований Комітетом Ради Європи урядам усіх країн для прийняття національних кодексів поведінки державних службовців та створення національних інституцій з проблем етики державної служби [14]. Загальні принципи та стандарти поведінки службовців визначені і в Європейському кодексі поведінки: діяти в межах закону та служити на користь суспільних інтересів; нести відповідальність за свої рішення та дії; сприяти прозорості, відкритості та видимості своєї діяльності; забезпечити недискримінаційність культури, справедливості та толерантності; з гідністю та професійно діяти при управлінні людськими ресурсами; бути неупередженим під час прийняття рішень і вчинення дій [9].

Загальні принципи та стандарти поведінки службовців органів влади європейських країн визначають загальні критерії професійної діяльності службовців, яка спрямована на утвердження суспільних цінностей. В сфері державної служби в органах влади Європейського Союзу, особливого значення набувають такі якості службовців, як відкритість, законність, відповідальність, чесність, ініціативність, креативність, інноваційність, наполегливість, уміння вирішувати конфлікти, бути готовим до змін; відданість справі тощо. Вже в період підготовки публічних службовців до виконання адміністративних функцій інтелектуальні й поведінкові якості претендентів, зазначає О.Ф. Мельников, розглядаються за такими критеріями: здібності особистості: сприйнятливості, кмітливості, здатності виражати свої думки, працездатності, уміння оцінювати, особиста поведінка та здатність досягати потрібних результатів: готовність до роботи, кваліфіковане, сумлінне і своєчасне виконання поставлених завдань; доброякісність; власна ініціатива та самостійність [11].

В Україні європейські стандарти поведінки службовців прописані в законодавчих актах. У статті 8 Закону України «Про державну службу» вказано, що до основних обов'язків державного службовця належить: дотримання Конституції та законів України; не допускати порушення прав і свобод людини та громадянина; дотримуватися принципів державної служби та правил етичної поведінки; запобігати виникненню конфлікту інтересів, професійно і сумлінно виконувати посадові обов'язки під час проходження державної служби. Законом України «Про запобігання корупції» (розділ VI «Правила етичної поведінки») прописані вимоги до поведінки осіб: додержуватися вимог закону та етичних норм

поведінки; у стосунках з керівниками, колегами, підлеглими та громадянами бути ввічливими; дотримуватися політичної нейтральності; діяти неупереджено; компетентно і відповідально виконувати професійні обов'язки; не розголошувати інформацію та утримуватися від виконання незаконних рішень чи доручень. Крім того, Національне агентство України з питань державної служби затвердило загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, діяльність яких має відповідати високій культурі спілкування та дотримуватися норм доброчесної поведінки.

Важливою складовою професійної компетентності державних службовців з питань європейської інтеграції є соціальна складова, яка передбачає, зокрема, громадянську компетентність. Громадянська компетентність характеризується налагодженням взаємодії з різними суспільними інститутами та громадами, реалізацією громадянських прав та обов'язків, підвищенням якості надання публічних послуг. В умовах європейської інтеграції державні службовці мають орієнтуватися на потреби громадян, налагоджувати ефективну співпрацю із громадянами та представниками інститутів громадянського суспільства. Громадянська компетентність вимагає від державних службовців наявності певних особистих якостей, серед яких ключові – це порядність, принциповість, патріотизм, відповідальність, уміння будувати партнерські відносини, що сприяють процесу їх взаємодії із суспільством. Громадянська компетентність заснована на знанні концепції демократії, справедливості, рівності і громадянських прав, у т. ч. прав Європейського Союзу; характеризується здатністю ефективно і конструктивно взаємодіяти з різними суспільними інститутами і громадами та передбачає особисту участь громадянина в громадській діяльності, підтримку соціального розмаїття, стійкого розвитку і готовність поважати суспільні цінності [4]. В цілому можемо констатувати, що громадянська компетентність – це здатність державних службовців встановлювати ефективну взаємодію з громадянами, представниками громадськості, враховувати інтереси різних верств населення та бути відповідальним перед суспільством.

В Україні відповідно до статті 4 Закону України «Про державну службу» професійна діяльність державних службовців у частині їх громадянської компетентності визначається основними принципами: «верховенства права – забезпечення пріоритету прав і свобод людини і громадянина відповідно; патріотизму – відданість та вірне служіння Українському народові; доброчесності – спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів». Окремі статті законів України «Про Кабінет Міністрів України» та «Про місцеві державні адміністрації» регламентують створення громадських рад та залучення представників громадськості до прийняття управлінських рішень. Закон України «Про місцеве самоврядування України» надає право на створення органів самоорганізації населення та визначає форми безпосередньої участі громад у вирішенні питань місцевого значення. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначає механізм участі громадян у процесах дерегуляції та обов'язковість врахування думки підприємців, представників громадських організацій, профспілок, науковців. Принципово важливим законом щодо діяльності державних службовців є закон «Про засади запобігання та протидії корупції», який визначає основні вимоги до етичної та доброчесної поведінки службовців.

Діяльність службовців Європейського Союзу регламентована нормативно-правовими актами, які визначають механізми доброчесної поведінки та вимоги до виконання службових обов'язків на високому професійному рівні. В Україні один із напрямів підвищення ефективності управлінської та адміністративної діяльності забезпечується здатністю державних службовців відповідати європейським стандартам та приймати участь в євроінтеграційних процесах. Формування та підвищення професійної компетентності державних службовців з питань європейської інтеграції потребують врахування компетентнісних, ділових, морально-етичних та соціальних особливостей управлінської діяльності.

Висновки. Адаптація державної служби до стандартів Європейського Союзу підвищує результативність управлінської діяльності органів державної влади та вимагає від державних службовців всіх категорій і рангів професійної компетентності з питань європейської інтеграції: знання структури, завдань та нормативно-правових актів інститутів ЄС; комунікативні уміння та навички службовців у відносинах між владою та громадськістю; дотримання морально-етичних та ділових якостей; соціальна спрямованість професійної діяльності службовців, в основі якої є реалізація громадянської компетентності для налагодження взаємодії з громадянами та представниками громадськості. Формування професійної компетентності державних службовців з питань європейської інтеграції потребує системного, комплексного підходу з врахуванням складових: інституційна та нормативно-правова; комунікативна; компетентнісна; морально-етична та соціальна складові. З цією метою доцільно врегулювати зазначені далі аспекти діючими або новими нормативно-правовими актами: 1) вдосконалення знань, умінь, навичок службовців шляхом проведення відповідних навчальних семінарів та комунікативних заходів із залученням зарубіжних практиків; організацію стажування в країнах ЄС; 2) запровадити для кандидатів на посади державної служби додатковий іспит з питань функціонування інститутів ЄС та тестування для визначення ділових та морально-етичних якостей претендента (з врахуванням повноважень державних службовців категорій «А», «Б», «В»); 3) в перспективних планах роботи органів державної виконавчої влади передбачити заходи з питань формування корпоративної культури, що сприятиме процесу взаємодії

державних службовців із суспільством на засадах верховенства права, патріотизму, добросовісності; створити в колективі необхідний мікроклімат для реалізації ділових якостей та дотримання добросовісної поведінки службовцями органів державної влади.

Список використаної літератури:

1. *Василенко М.Д.* Організаційно-правові аспекти адаптації державного управління і державної служби України до стандартів ЄС / *М.Д. Василенко* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.apdp.in.ua/v24/05.pdf>.
2. *Гончарук Н.Т.* Модернізація державної служби та управління людськими ресурсами в Україні у контексті європейської інтеграції / *Н.Т. Гончарук* // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України : матеріали 14-ї регіон. наук.-практ. конф., 18 травня / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2017. – С. 28–31.
3. *Грицяк І.А.* Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами / *І.А. Грицяк* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2010_2_1.
4. Громадянські компетентності у професійній освіті державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Збірник методичних матеріалів для системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування / за заг. ред. *Н.Г. Протасової, Ю.О. Молчанової*. – К. : НАДУ, 2016. – 308 с.
5. Договір про Європейський Союз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT>.
6. Договір про функціонування Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Договір_про_функціонування_Європейського_Союзу.
7. *Драгомирецька Н.М.* Теоретичний аналіз комунікативної діяльності державного службовця : монографія / *Н.М. Драгомирецька*. – Одеса : Астропринт, 2005. – 279 с.
8. Європейський досвід державного управління : курс лекцій / уклад. *О.Ю. Оржель, О.М. Палій, Ю.Д. Полянський та ін.* ; за заг. ред. *О.Ю. Оболенського, С.В. Сьоміна, А.О. Чемериса та ін.* – К. : НАДУ, 2007. – 76 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/YEvropejskij-dosvid-derzhavnogo-upravlinnya.pdf>.
9. Європейський кодекс поведінки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rm.coe.int/168071b2e5>.
10. *Лукіна Т.О.* Сформованість громадянської компетентності публічних службовців як мірило якості їх професійної освіти / *Т.О. Лукіна* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://lib.iitta.gov.ua/715023/1/Material-Konferencija_169-173.pdf.
11. *Мельников О.Ф.* Кар'єра в системах державної служби різних країн / *О.Ф. Мельников* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/7eedfd8e-e2dd-4b4a-861b-cd90f0a9f738/content>.
12. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 12 грудня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text.
13. *Олуйко В.М.* Організація державної служби (аналіз світового досвіду) / *В.М. Олуйко* // Університетські наукові записки. – 2017. – № 4. – С. 56–72 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2017_4_8.
14. Рекомендація № R (2000) 10 Комітету міністрів Ради Європи щодо Модельного кодексу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://crimcor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article;jsessionid=C75D14A4396DDB62F4F196E8FD76B58E?art_id=48082&cat_id=46352.
15. *Рудакевич М.І.* Ідейні основи та нормативні стандарти етики державних службовців країн Європейського Союзу / *М.І. Рудакевич* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudakevych_Mariia/Ideini_osnovy_ta_normativni_standarty_etyky_derzhavnykh_sluzhbovtziv_krain_Yevropejskoho_Soiuzu.pdf?
16. *Сергієнко Е.О.* Громадянська компетентність державних службовців як чинник розвитку громадянського суспільства / *Е.О. Сергієнко* / Теорія і практика державної служби: стратегія реформ 2020 : матеріали VIII Міжнарод. наук. практ. конф., 30 жовтня – 23 листопада. – Дніпропетровськ : ДРІДУ при Президентові України, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/dums_konf_2015/material_dums_2015.htm.
17. *Хаджирадєва С.К.* Теорія і практика підготовки державних службовців до професійно-мовленнєвої комунікації : монографія / *С.К. Хаджирадєва*. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2005. – 294 с.
18. *Чаркіна А.О.* Цивілізаційний вимір національного державотворення: адаптації державної служби України до стандартів Європейського Союзу / *А.О. Чаркіна, В.В. Черняхівська* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kdpu-nt.gov.ua/uk/content/cyvilizacijnyy-vymir-nacionalnogo-derzhavotvorennya-adaptaciya-derzhavnoyi-sluzhby-ukrayiny>.

References:

1. Vasylenko, M.D. (2005), «Orhanizatsiino-pravovi aspekty adaptatsii derzhavnoho upravlinnia i derzhavnoi sluzhby Ukrainy do standartiv YeS», [Online], available at: <http://www.apdp.in.ua/v24/05.pdf>
2. Honcharuk, N.T. (2017), «Modernizatsiia derzhavnoi sluzhby ta upravlinnia liudskymy resursamy v Ukraini u konteksti yevropeiskoi intehratsii», *Aktualni problemy yevropeiskoi intehratsii ta yevroatlantychnoho spivrobitnytstva Ukrainy*, materialy 14-yi rehion. nauk.-prakt. konf., 18 travnia, in. Prokopenka. L.L. (ed.), DRIDU NADU, D., pp. 28–31.

3. Hrytsiak, I.A. (2010), «Publichne upravlinnia v Ukraini: stanovlennia za yevropeiskymy standartamy», [Online], available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2010_2_1
4. Protasovoi, N.H. and Molchanovoi, Yu.O. (ed.), (2016), «Hromadianski kompetentnosti u profesiinii osviti derzhavnykh sluzhbovtiv ta posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia», *Zbirnyk metodychnykh materialiv dlia systemy pidhotovky, perepidhotovky ta pidvyshchennia kvalifikatsii derzhavnykh sluzhbovtiv i posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia*, NADU, K., 308 p.
5. «Dohovir pro Yevropeyskyi Soiuz», [Online], available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT>
6. «Dohovir pro funktsionuvannia Yevropeiskoho Soiuzu», [Online], available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Договір_про_функціонування_Європейського_Союзу
7. Drahomyretska, N.M. (2005), *Teoretychnyi analiz komunikativnoi diialnosti derzhavnoho sluzhbovtiv*, monohrafiia, Astroprint, Odesa, 279 p.
8. *Yevropeyskyi dosvid derzhavnoho upravlinnia. Kurs leksii* (2007), Uklad. Orzhel, O.Iu, Palii, O.M., Polianskyi, Yu.D. et al., in Obolenskoho, O.Iu., Somina, S.V., Chemerysa, A.O. et al. (ed.), NADU, K., 76 p., [Online], available at: <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/YEvropejskij-dosvid-derzhavnogo-upravlinnya.pdf>
9. *Yevropeyskyi kodeks povedinky*, [Online], available at: <https://rm.coe.int/168071b2e5>
10. Lukina, T.O., «Sformovanist hromadianskoї kompetentnosti publichnykh sluzhbovtiv yak mirylo yakosti yikh profesinnoi osvity», [Online], available at: https://lib.iitta.gov.ua/715023/1/Material-Konferenc_169-173.pdf
11. Melnykov, O.F., «Kariera v systemakh derzhavnoi sluzhby riznykh krain», [Online], available at: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/7eedfd8e-e2dd-4b4a-861b-cd90f0a9f738/content>
12. Verkhovna Rada Ukrainy (1996), *Mizhnarodnyi kodeks povedinky derzhavnykh posadovykh osib vid 12 hrudnia 1996 roku*, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text
13. Oluiko, V.M. (2017), «Orhanizatsiia derzhavnoi sluzhby (analiz svitovoho dosvidu)», *Universytetski naukovy zapysky*, No. 4, pp. 56–72, [Online], available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2017_4_8.
14. Komitet ministriv Rady Yevropy (2000), *Rekomendatsiia No. R (2000) 10 shchodo Modelnoho kodeksu*, [Online], available at: http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article;jsessionid=C75D14A4396DDB62F4F196E8FD76B58E?art_id=48082&cat_id=46352
15. Rudakevych, M.I., «Ideini osnovy ta normatyvni standarty etyky derzhavnykh sluzhbovtiv krain Yevropeiskoho Soiuzu», [Online], available at: https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudakevych_Mariia/Ideini_osnovy_ta_normatyvni_standarty_etyky_derzhavnykh_sluzhbovtiv_krain_Yevropeiskoho_Soiuzu.pdf?
16. Serhienko, E.O. (2015), «Hromadianska kompetentnist derzhavnykh sluzhbovtiv yak chynnyk rozvytku hromadianskoho suspilstva», *Teoriia i praktyka derzhavnoi sluzhby: stratehiia reform 2020*, materialy VIII Mizhnarod. nauk.Fprakt. konf., 30 zhovtnia – 23 lystopada, DRIDU pry Prezydentovi Ukrainy, Dnipropetrovsk, [Online], available at: http://www.dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/dums_konf_2015/material_dums_2015.htm.
17. Khadzhyradieva, S.K. (2005), *Teoriia i praktyka pidhotovky derzhavnykh sluzhbovtiv do profesiino-movlennievoi komunikatsii*, monohrafiia, ORIDU NADU, Odesa, 294 p.
18. Charkina, A.O. and Cherniakhivska, V.V. (2019), «Tsyvilizatsiinyi vymir natsionalnoho derzhavotvorenna: adaptatsii derzhavnoi sluzhby Ukrainy do standartiv Yevropeiskoho Soiuzu», [Online], available at: <http://www.kdpu-nt.gov.ua/uk/content/cyvilizatsiynyy-vymir-nacionalnogo-derzhavotvorennya-adaptaciya-derzhavnoyi-sluzhby-ukrayiny>

Ярмистий М. – кандидат політичних наук.

Yarmystyi M.

Civil servants professional identification in the context of civil service adaptation to the standards of the European Union

The article deals with the problem of civil servants professional identification in the context of civil service adaptation to the standards of the European Union. The author emphasizes the importance to form Ukrainian civil servants professional competence in compliance with the EU standards in order to enhance cooperation with their European counterparts. The main components of civil servants professional competence in the field of European integration are identified and considered: institutional, regulatory and legal; communicative; competence; moral, ethical and social components. Proposals for the formation of employees professional competence in the field of European integration are made.

Keywords: civil service; professional competence; standards of the European Union; European integration/

Стаття надійшла до редакції 31.01.2024.